

A Nemzeti Térinformatikai Alaptérkép (NTA) földrajzi nevei

Sasi Attila, Lechner Nonprofit Kft., Budapest

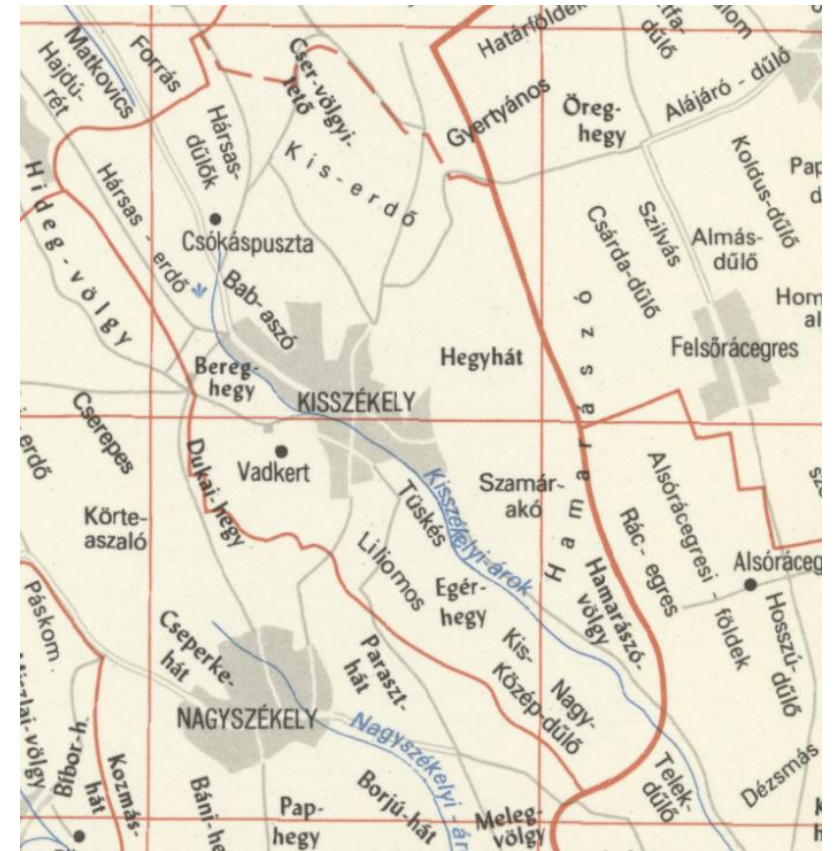
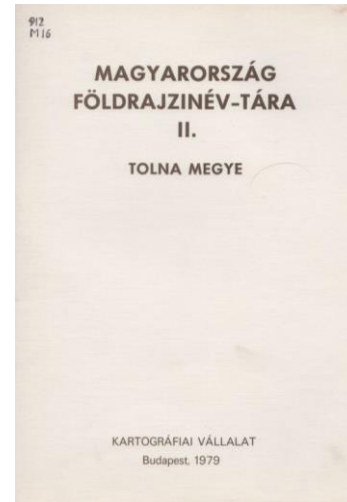
XXIII. Földmérő Találkozó

Beszterce

2022. Szeptember 15-18.

Az NTA névrajzi adatok általános jellemzői

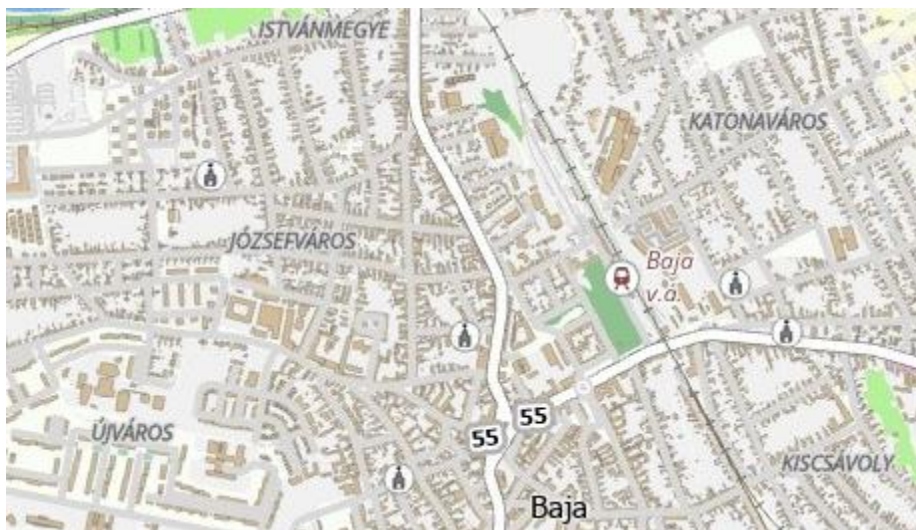
- névtípusonként az NTA több rétegen
- íráskéjükben különböznek
- 195 980 földrajzi név és földrajzi megjelölés
- 750 különböző forrás (FNT forrásaival együtt)
- legfőbb források:
 - *Központi Statisztikai Hivatal (KSH) helységnévtárai*
 - *Ingtatlannyilvántartási adatbázis közterületnevei*
 - *Lechner Tudásközpont saját vízrajzi adatbázisa*
 - *Magyarország Földrajzinév-tára (FNT) 1978-1983: 20 füzet térképmellékletekkel, 75 ezer név, ebből 56 ezer került be az NTA-ba*

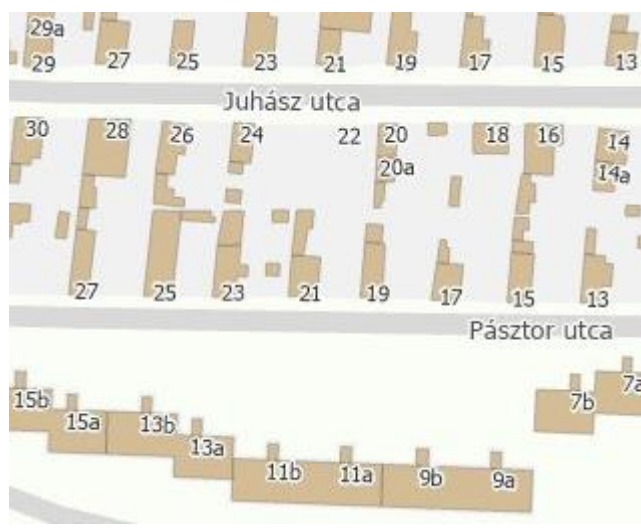
Az NTA névrajzi adatok típusai és forrásai

* *következő frissítéskor*

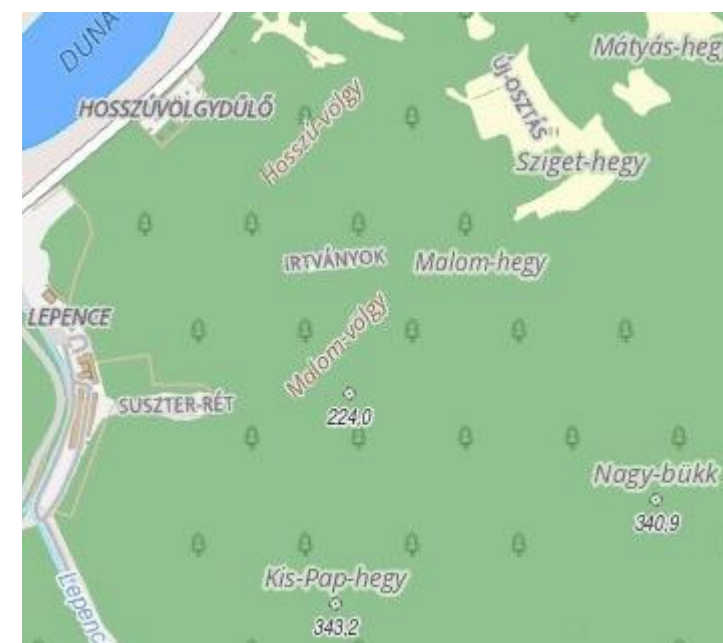
- 1) helységnevek (3155 közigazgatásilag önálló helység)
- 2) nemzetiségi nyelvű helységnevek* (308 helységnévtáblára kiírt név)
- 3) helységrésznevek (közel 16 ezer név): *FNT, KSH*
- 4) közterületnevek (116 574 db), házszámok: *Ingtalan-nyilvántartási térképi adatbázis*
- 5) területi kiterjedésű domborzati elemek neve (közel 36 ezer név): *FNT*
- 6) pontszerű domborzati elemek neve (közel 9 ezer név): *FNT, topográfiai és turistatérképek*

helységnév, helységrésznevek (Baja, 1: 20 000)

közterületnevek, házszámok
(Nagykőrös, 1: 2000)

domborzati nevek (Visegrád, 1: 20 000)

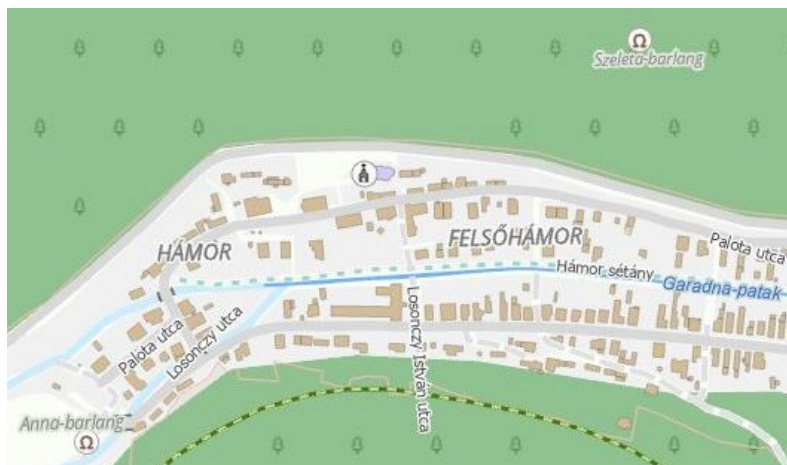
Az NTA névrajzi adatok típusai és forrásai

- 7) barlangok neve (100 db): *FNT*
- 8) forrásnevek (547 db): *FNT*
- 9) nevezetességek neve (644 db): *FNT, egyéb források*
- 10) vízrajzi nevek (12 446 db): *Lechner Tudásközpont saját vízrajzi adatbázisa*
- 11) vízügyi létesítmények nevei*: *saját adatgyűjtés*
- 12) kötöttpályás közlekedési hálózatok állomásnevei (2076 db): *menetrendek*

* *következő frissítéskor*

vízrajzi nevek, nevezetességnév,
állomásnév (Lenti, 1: 20 000)

barlangnevek (Miskolc-Hámor, 1: 5000)

forrásnevek (Noszvaj, 1: 5000)

Az NTA névrajzi adatok típusai és forrásai

13) hídnevek* (205 db): *saját adatgyűjtés*

14) repülőtérnevek, kompátkelőhelyek nevei: *saját adatgyűjtés*

15) útszámok: *hivatalos közúti adatok*

16) kórháznevek (101 db): *Miniszterelnökség adatközlése*

17) stadionnevek: *MLSZ honlapja*

* *következő frissítéskor*

kórháznevek (Budapest, 1: 5000)

stadionnév, útszám (Miskolc-Diósgyőr, 1: 5000)

A földrajzi nevek térinformatikai kezelése

Két különböző eredetű adatcsoport

helységrésznevek
domborzati nevek

helységnevek
közterületnevek, házsámok,
vízrajzi nevek
egyéb nevek

- eredetileg **papíralapú** források (*FNT, helységnévtárak*)
- digitalizálás után **Ms Access** adatbázisban
- konvertálva, integrálva egy **Postgres/Postgis** téradatbázisba
- **új adatmodell**: főtábla, melléktáblák, kódtáblák
- további feldolgozás **QGIS** környezetben

- különféle adatbázisokból származtatva

A különböző forrásokból származó földrajzi nevek együttes térinformatikai megjelenítése az adatintegráció eredményeként az NTA adatbázisában **ESRI ArcGIS** környezetben történik.

A földrajzi nevek térinformatikai kezelése

Fő tábla 2

fnt_a1_fnt_forras	
azonosito	
v1_valtozat	
v1_valt_forrasa	
v1_valt_statusz	
v1_valt_tipusa	
v2_valtozat	
v2_valt_forrasa	
v2_valt_statusz	
v2_valt_tipusa	
v3_valtozat	
v3_valt_forrasa	
v3_valt_statusz	
v3_valt_tipusa	
v4_valtozat	
v4_valt_forrasa	
v4_valt_statusz	
v4_valt_tipusa	
v5_valtozat	
v5_valt_forrasa	
v5_valt_statusz	
v5_valt_tipusa	
v6_valtozat	
v6_valt_forrasa	
v6_valt_statusz	
v6_valt_tipusa	
v7_valtozat	
v7_valt_forrasa	
v7_valt_statusz	
v7_valt_tipusa	
v8_valtozat	
v8_valt_forrasa	
v8_valt_statusz	
v8_valt_tipusa	
v9_valtozat	
v9_valt_forrasa	
v9_valt_statusz	
v9_valt_tipusa	
v10_valtozat	
v10_valt_forrasa	
v10_valt_statusz	
v10_valt_tipusa	
v11_valtozat	
v11_valt_forrasa	
v11_valt_statusz	
v11_valt_tipusa	
v12_valtozat	
v12_valt_forrasa	
v12_valt_statusz	
v12_valt_tipusa	
v13_valtozat	
v13_valt_forrasa	
v13_valt_statusz	
v13_valt_tipusa	

Fő tábla 1

fnt_a0_fnt_fotabla	
azonosito	
inspire_azon	
nev	
tipus_id	
eov_y	
eov_x	
nemzetisegi_helysegnevtabla	
helysegnev	
ksh_azonosito	
ksh_jav_kod	
ksh_csere	
terep	
statusz	
tipus_1	
tipus_2	
tipus_3	
tipus_4	
megjegyzes_1	
megjegyzes_2	
megjegyzes_3	
magassag	
magassag_forrasa	
geom	
forras	
nev2	
v1_valtozat	
v1_valt_forrasa	
v1_valt_tipusa	
v2_valtozat	
v2_valt_forrasa	
v2_valt_tipusa	
v3_valtozat	
v3_valt_forrasa	
v3_valt_tipusa	
v4_valtozat	
v4_valt_forrasa	
v4_valt_tipusa	
v5_valtozat	
v5_valt_forrasa	
v5_valt_tipusa	
v6_valtozat	
v6_valt_forrasa	
v6_valt_tipusa	
v7_valtozat	
v7_valt_forrasa	
v7_valt_tipusa	
v8_valtozat	
v8_valt_forrasa	
v8_valt_tipusa	
v9_valtozat	
v9_valt_forrasa	
v9_valt_tipusa	
v10_valtozat	
v10_valt_forrasa	
v10_valt_tipusa	
v11_valtozat	
v11_valt_forrasa	
v11_valt_tipusa	
v12_valtozat	
v12_valt_forrasa	
v12_valt_tipusa	
v13_valtozat	
v13_valt_forrasa	
v13_valt_tipusa	

fnt_a2_ksh_helysegnevtabla	
sorszam	
helysegnev	
ksh_azonosito	
jogallas	
megyenev	
jaraskod	
jarasnev	
jarasszekhely	
onkorm_kod	
onkorm_szekhely	
terulet(ha)	
lakossag	
lakasok_szama	
becsult_terulet	
bolgar_nemz_onk	
gorog_nemz_onk	
horvat_nemz_onk	
lengyel_nemz_onk	
nemet_nemz_onk	

fnt_a3_nemzetisegi_idegenyelv...	
azonosito	
nev	
nemzetisegi_nev1	
statusz_nemzetisegi_nev1	
forras_nemzetisegi_nev1	
nemzetisegi_nev2	
nyelv2	
statusz_nemzetisegi_nev2	
forras_nemzetisegi_nev2	
nemzetisegi_nev3	
nyelv3	
statusz_nemzetisegi_nev3	
forras_nemzetisegi_nev3	
nemzetisegi_nev4	
nyelv4	

Melléktáblák
KSH nemzetiségi nevek

Kódtáblák

fnt_a8_kodtabla_9_tipus_regibeoszt...	
tipus_id	
tipus_nev	
darabszam	FNT 2018-ban új Inspire kodok

fnt_a8_kodtabla_8a_ksh_jav	
sorszam	
kod	
magyarazat	
peldak	

fnt_a8_kodtabla_8b_ksh_csere	
Azonosító	
kod	
magyarazat	
peldak	

fnt_a8_kodtabla_2_statusz_fotabla	
sorszam	
statusz_ID	
hu	
en	
megjegyzes	

fnt_a8_kodtabla_1_tipus_fotabla	
sorszam	
type code	
type	
type local	
feature type	
jellegtipus	
definition	

fnt_a8_kodtabla_4_forras	
forras_id	
forras_nev	

fnt_a8_kodtabla_5_nyelv	
sorszam	
kod_ISO	
nyelv	
megjegyzes	

Az új adatmodell tábláinak a rendszere

The screenshot shows a database schema with the following tables and relationships:

- a0_fnt_fotabla** (Main table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
 - Constraints: *PK_a0_fnt_fotabla*
 - Indexes: *IX_a0_fnt_fotabla_tipus_id*
 - Triggers: *trg_a0_fnt_fotabla_tipus_id*
- a0_fnt_fotabla_forras** (Foreign table)
 - Columns: *forras_id*, *forras_nev*
 - Constraints: *FK_a0_fnt_fotabla_forras*
- a0_fnt_fotabla_valid** (Table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
- a0ddm** (Table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
- a1_fnt_forras** (Table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
- a1_fnt_forras_backup** (Table)
- a2_ksh_helysegnevtabla_2019** (Table)
- a3_nemzetisegi_idegenyelv_nevek** (Table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
- a3_nemzetisegi_idegenyelv_nevek_backup** (Table)
- a4_nemzetisegi_adatok_2011** (Table)
- a6_egyeb_adatok** (Table)
- a8_kodtabla_1_tipus_fotabla** (Table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
- a8_kodtabla_2_statusz_fotabla** (Table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
- a8_kodtabla_3a_statusz_nemzetisegi_nev_reszletes** (Table)
- a8_kodtabla_3b_statusz_nemzetisegi_nev_osszevont** (Table)
- a8_kodtabla_4_forras** (Table)
 - Columns: *forras_id*, *forras_nev*
- a8_kodtabla_4_forras1_eng** (Table)
- a8_kodtabla_4_forras_backup** (Table)
- a8_kodtabla_5_nyelv** (Table)
 - Columns: *id*, *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*
- a8_kodtabla_6_irasmod** (Table)
- a8_kodtabla_7a_onkorm_hivatali_kodja_2_ksh_helysegnevtablahoz** (Table)
- a8_kodtabla_7b_megye** (Table)
- a8_kodtabla_8a_ksh_jav** (Table)
 - Columns: *sorszam*, *kod*, *magyarazat*, *peldak*
- a8_kodtabla_8b_ksh_csere** (Table)
 - Columns: *azonosito*, *kod*, *magyarazat*, *peldak*
- a8_kodtabla_9_tipus_regl_en** (Table)
- a8_kodtabla_9_tipus_regibeosztas** (Table)
 - Columns: *tipus_id*, *tipus_nev*, *darabszam*, *magyarazat*, *peldak*

- fő tábla
- melléktáblák
- kódtáblák

Legfontosabb attribútumok

- azonosító
- név
- típus ID
- geometria
- helységnév
- forrás

a névrajzi adattáblák
ESRI ArcGIS környezetben

A földrajzi nevek térinformatikai kezelése

A helységrésznevek és domborzati nevek kezelése QGIS felületen

- minden névadathoz **pontszerű geometria** (területi kiterjedésű objektumok neveinek esetében az adott név által jelölt terület hozzávetőleges középpontja)
- területre vonatkozó nevek **elforgatva** (a pontot befoglaló felszínborítási poligon alapján)
- közigazgatási határokon átnyúló területnevek **ismétlődhetnek**

a Faizási-erdő Budajenő és Telki határán

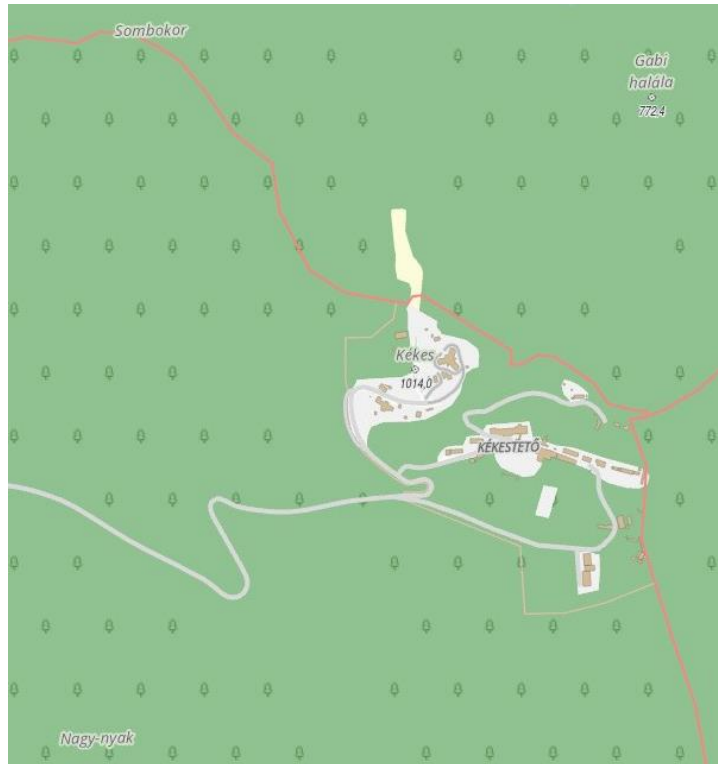
A földrajzi nevek térinformatikai kezelése

Térbeli hely pontosítása több forrás összevetése alapján

FNT térképek 1: 150 000 pontossága nem elég

FNT (1: 150 000)

NTA (1: 10 000)

QGIS feldolgozás során használt **alanyagok**:

- ortofotó
- 1: 10 000 topográfiai térképek (hazai, EOTR)
- FNT 1: 150 000 megyetérképek
- Openstreetmap
- Google térkép
- NTA
- aktuális közigazgatási határok
- fekvéshatárok
- földrészletek, helyrajzi számok
- aktuális és régebbi katonai és kataszteri térképek

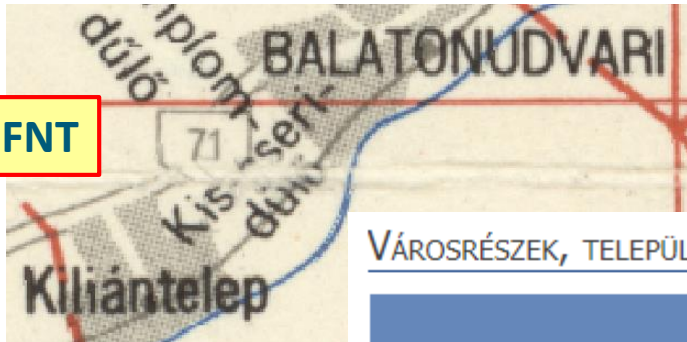

A helység-résznevek

Két fő forrás: **FNT**, **KSH**

FNT: 1980 körül készült, sok elavult, rendszerváltás előtti név

Aktualizálás: KSH és egyéb források alapján

VÁROSRÉSZEK, TELEPÜLÉSRÉSZEK

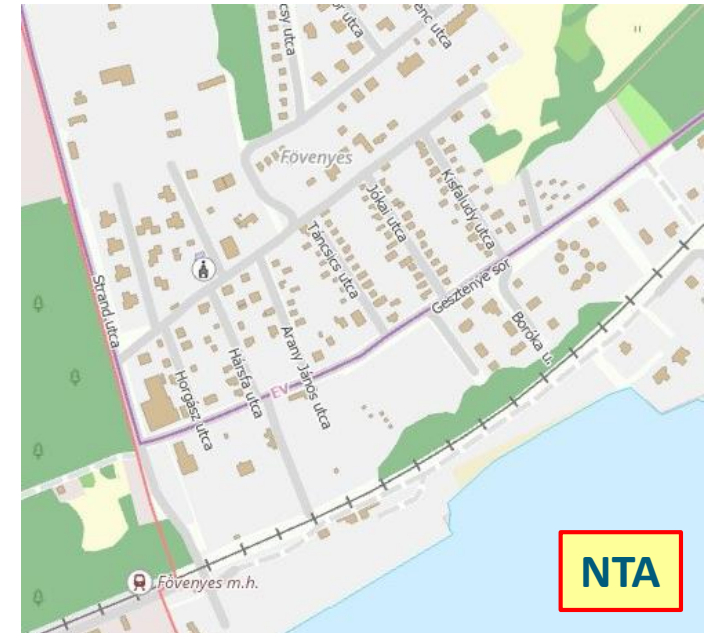
A helység városrészei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése

Központi belterület

Egyéb belterület

Fövenyes

KSH

A Balatonudvarihoz tartozó **Fövenyes** helység-rész neve 1992-ig **Kiliántelep** volt.

1992. október 26-án a **Földrajzinév-bizottság** döntött az átnevezésről.

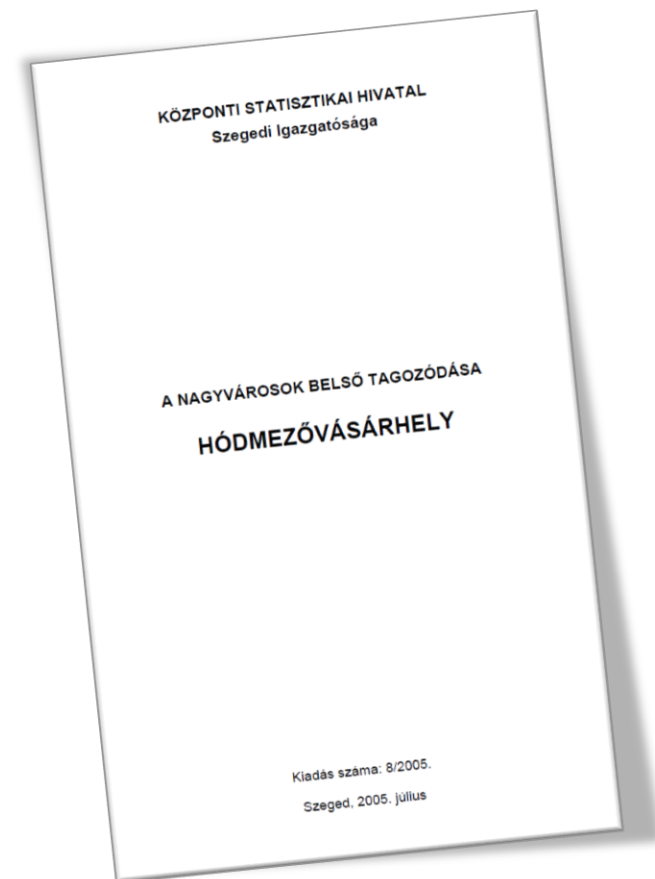
A helységrésznevek

FNT és KSH elavult adataihoz illetve bővítéséhez használt források:

- 1) aktuális térképi források (város- és turistatérképek, Google térkép, Openstreetmap, terkepem.hu ...)
- 2) önkormányzati anyagok
- 3) Településképi Arculati Kézikönyvek
- 4) Integrált Településfejlesztési Stratégiák
- 5) településrendezési, településszerkezeti tervek

A helységrésznevek

FNT és KSH elavult adataihoz illetve bővítéséhez használt források:

- 6) a helységnévtáblán kiírt névalakok
- 7) közlekedési megállók nevei
- 8) a Földrajzinév-bizottság esetleges vonatkozó döntései
- 9) földrajzinév-gyűjtési munkák
- 10) a Lechner Tudásközpontnál történt saját névgyűjtések adatai
- 11) a megyei jogú városok belső tagozódását bemutató, 2003-2005-ben megjelent KSH kiadványok
- 12) egyéb helyi információk

A helység-résznevek

Kecskemét

Magyar-Szovjet Barátság Tsz lakótelepe → Kósafalu

Kecskemét
Településképi Arculati Kézikönyv 2017

A helység-résznevek

KSH is közölhet elavult, helytelen adatokat.

Adatbekerésen alapuló adatszolgáltatás. Az egyes helységek elavult, téves adatokat is küldhetnek.

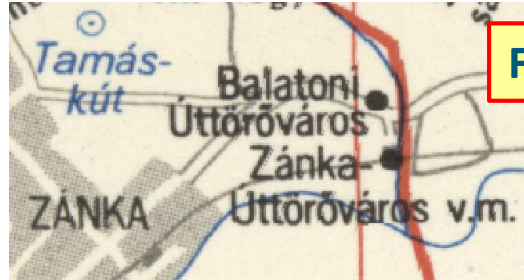
VÁROSRÉSZEK, TELEPÜLÉSRÉSZEK	
A helység városrészei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése	
Városrészek	
Millenniumtelep	KSH
Soroksár	
Soroksár-Újtelep	
Ebből	
Központi belterület	
Egyéb belterület	
Molnársziget	
Péterimajor	
Vízisport út	
Külterület	
Soroksári tangazdaság	
Vecsés út	
Vízisport úti külterület	
Vörös Október Mgtsz-tanyaközpont	

Vörös Október Mgtsz-tanyaközpont (KSH)
Soroksár-Tanyaközpont (NTA)
(Budapest, XXIII. kerület)

A helység résznevek

Egykori zánkai úttörőváros

FNT

Cartographia 2001

VÁROSRESZEK, TELEPÜLÉSRESZEK

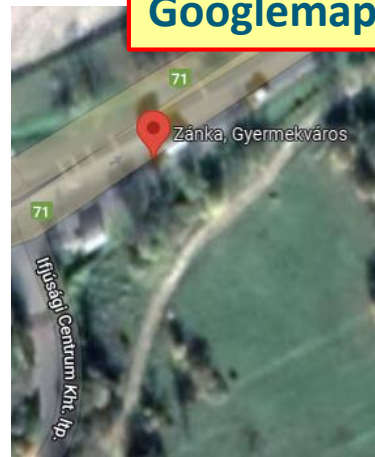
A helység városrészei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése

Központi belterület

Külterület

- Bálinthegy dűlő
- Hegvestű
- Ifjúsági Centrum Kht
- Lapiföldek dűlő
- Öreghegy dűlő
- Tagyonhegy dűlő

KSH

Googlemap

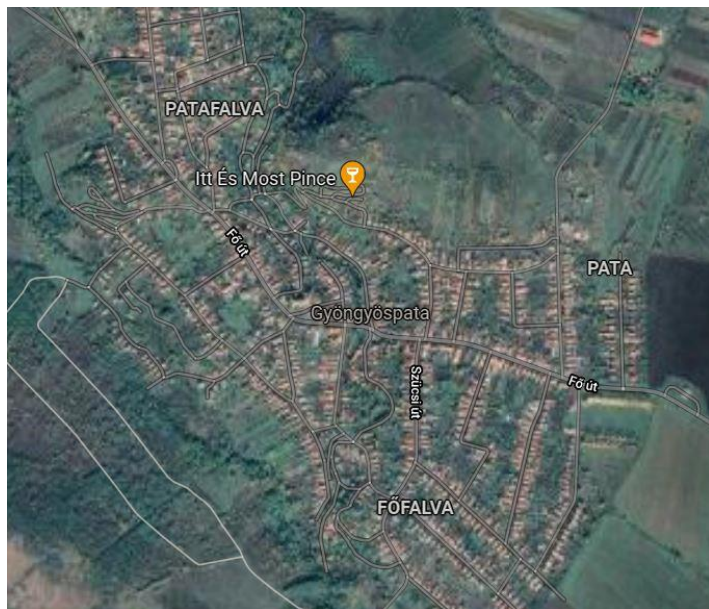
NTA

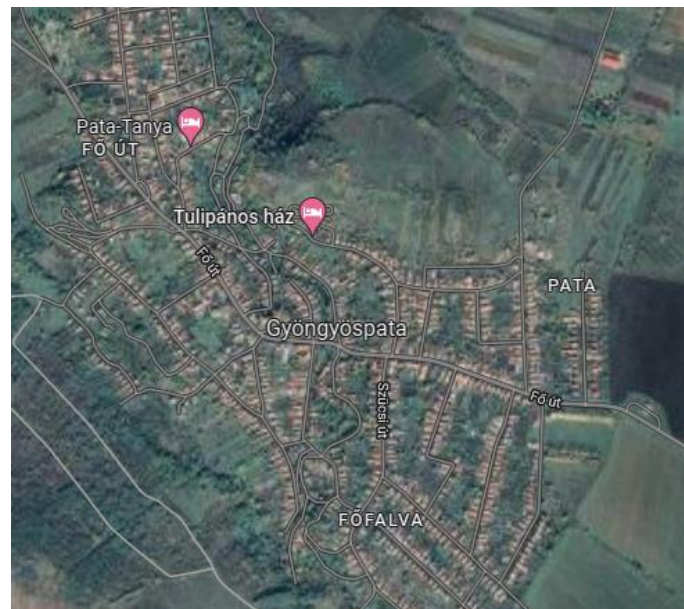
A helység-résznevek

Google térkép

Más adatforrásokban nem található, feltehetően kitalált helység-részneveket tüntet fel.

Gyöngyöspata (Googlemap 2021.11.12.)

Gyöngyöspata (Googlemap 2022.09.12.)

Gyöngyöspata
(III. katonai felmérés 1869-1887)
(1: 25 000)

Patafalva (Fő út)
Pata
Főfalva

NTA

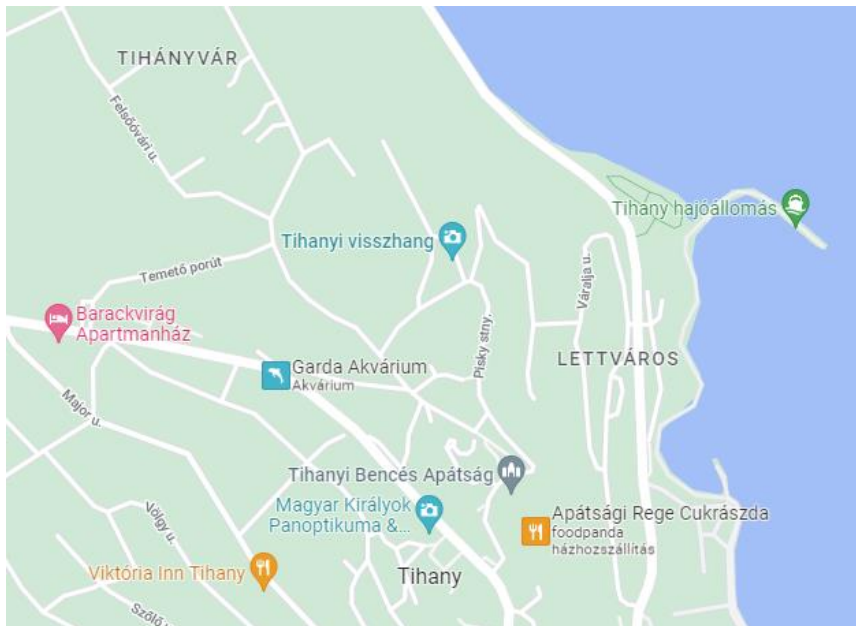
Újabb földrajzi név: csak több egymástól független megbízható, hiteles forrásban való közlés esetén.

A helység-résznevek

Google térkép

Más adatforrásokban nem található, feltehetően kitalált helység-részneveket tüntet fel.

Tihany
(Googlemap 2022.09.12.)

**Tihányvár (!)
Lettváros**

Tihany
(kataszteri térkép 1858)

NTA

Újabb földrajzi név: csak több egymástól független megbízható, hiteles forrásban való közlés esetén.

További feladatok

- közigazgatási változások nyomonkövetése (folyamatos)
- aktualizálás, a földrajzi neveket érintő egyéb változások nyomonkövetése (teljességre törekvés)
- földrajzi helyzet, tengerszint feletti magassági adatok pontosítása
- földrajzi nevek helyesírása és névhelyességi szempontok alapján való ellenőrzés:
 - barlangnevek (névanyag bővítése)
 - nevezetességnevek (névanyag bővítése)
 - vízrajzi nevek (meglévő névanyag validálása)
 - természetvédelmi nevek (névanyag bővítése)
- **távlati cél:** 1: 10 000 méretarány névsűrűségű földrajzinév-gyűjtés adatainak a használata

Köszönöm a figyelmet!

KAPCSOLAT:

Sasi Attila
Földrajzinév-szakértő

Geoinformatikai Osztály
Lechner Nonprofit Kft.
Mobil: +36 (30) 439-1372
E-mail: attila.sasi@lechnerkozpont.hu

1111 Budapest,
Budafoki út 59.

TELEFON: [+36 \(1\) 279-2610](tel:+3612792610)

www.lechnerkozpont.hu

EMAIL: LTK@LECHNERKOZPONT.HU

